TOVERI

Lännen suomalaisen työväen äänenkannattaja, ilmestyy Astoriassa, Oregon, joka päivä paitsi sunnuntaina.

TOIMITUSKUNTA:
W. N. REIVO LAURI MOILANEN
ADOLPH SALMI A. B. MÄKELÄ
SULO SYVANEN

TOVERI
(THE COMRADE)
The organ of the Finnish workers in the Western states. The only Finnish daily in the West. Published daily, except Sunday, at Astoria, Ore., by the Western Workmen's Publishing Society.

Ilmotushinta 40c palstatuumalta. Kuolemanilmotukset $1.50 kerta ja muistovärsyillä $2.00 kerta. Kihlaus-, syntymä- ja avioliitto-ilmotukset 50c kerta, halutaantieto- ja nimenmuutto-ilmotukset 25c kerta, naimailmotukset $1.50 kerta, avioero-ilmotukset $1.00 kerta. Seisovat ilmotukset sopimuksen mukaan. Satunnaisista ilmotuksista tulee rahan seurata mukana. Englanninkielestä suomennetaan vapaasti.

Entered as second-class mail matter July 18, 1912, at the postoffice at Astoria, Oregon, under the Act of March 3, 1879.

TILAUSHINNAT
Yhdysvalloissa ja Canadassa:
Yksi vuosikerta..$4.00 6 kuukautta..$2.25
3 kuukautta.....$1.35 1 kuukausi... .50
Suomeen ja muualle ulkomaille:
Yksi vuosikerta..$6.00 6 kuukautta..$3.50

SUBSCRIPTION RATES:
In the United States and Canada
One year.....$4.00 Six months.....$2.25
Three months..$1.35 One month..... .50
Advertising rates in effect July 1, 1912, 40 cents per inch. Special discount is allowed for larger and continuous advertisements.
TOVERI, BOX 99, ASTORIA, ORE.
AUG. ARCULA, Manager.

Huoneusto sijaitsee 10:nnen ja Duane katujen kulmassa. Telefoon: konttori 393, toimitus 852.

Missä basillit syntyvät

"Ne ovat varsin elinvoimaisia ja vahingoilisia basilleja, jotka voivat elää kaupustelijan tavaroissa. Niiden aiheuttaman pelon hyvä puoli on ostamiskiellossa, jonka kautta kaupustelija pakotetaan työhön. Ostakaa tavarat niitä tarjoavista kaupoista."

Ylläolevasta, Morning Oregonianista leikatusta lausunnosta saa sellaisen käsityksen, että basillit ovat tulleet tavaroihin niiden ollessa kaupustelijan hallussa, kun kerran selitetään vaaran olevan vältetyn sillä että lakataan ostamasta kaupustelijalta.

Voisiko kukaan ajatella parempaa suojaa niille, jotka niittävät suuria voittoja hikipajaorjia riistämällä?

Jos tavarat tuotetaan terveydellisessä suhteessa kunnollisissa tehtaissa, niin niissä ei ole basilleja. Ja jos ei niitä sellaisissa suhteissa tuoteta, ovat ne basillien saastuttamat, huolimatta siitä millä tavalla ne tarjotaan yleisölle.

"Pelon hyvä puoli" ei ole kaupustelijaan sovellutetussa ostamiskiellossa, vaan hikipajatuotteiden käyttämiskiellossa, huolimatta siitä missä niitä tarjotaan.

Vaatikaa union palkkataksaa ja käyttäkää vain union tuotteita, niin ei tarvitse pelätä basilleja joita tarttuu tavaroihin hikipajoissa, paikoissa, joissa terveydelliset suhteet ovat mitä suotuisimmat basillien sikiämiselle.

Järjettömän järjestelmän tuntomerkki

(True translation filed with the Postmaster at Astoria, Oregon, Oct. 25, 1917, as required by the Act of Congress October 15th, 1917.)

Lyhyt sanomalehti-uutinen kertoo Suurbritanniassa olevan noin viisi miljoonaa naista hyödyllisen tuotannon palveluksessa. Joskin on aina syytä epäillä porvarilehtien uutisten todenperäisyyttä, niin on niissä sentään osittain perääkin; ainakin siinä määrässä että asia, josta puhutaan, on jossakin muodossa tapahtunut.

Tässä uutisessa voidaan pitää totena se, että se määrä naisia saattaa olla tuotannon palveluksessa, joskin täytyy tinkiä sen hyödyllisyydestä. Mutta tieto siitäkin, että sellainen tavaton määrä naisia on tuotannon palveluksessa, maassa, jossa naisilla ei ole edes valtiollisia oikeuksia — joka Yhdysvaltoja lukuunottamatta on nykyisin enää harvinaisuus — puhuu raskasta kieltä vallitsevaa yhteiskunnallista järjestelmää vastaan. Kun tiedämme jokaisessa maassa olevan suuret joukot miehiä työttömänä ja hyödyttömän tuotannon palveluksessa, niin näemme tämän yhteiskunnallisen epäkohdan kaikessa räikeydessään. Useita miljoonia miehiä on hyödyttömän tuotannon palveluksessa kaikissa maissa, samalla kuin suuri joukko ei ota osaa minkäänlaiseen tuotantoon, vaan elää kokonaan toisten rasittamisella. Ja sen joukon edut ne ajavat pitämään yllä yhteiskunnallisesti hyödytöntä, vieläpä yhteiskunnallisesti vahingollistakin tuotantoa, jonka palvelukseen riistetään miehet, ja naiset siten joutuvat tehtaisiin.

Sellainen on järjettömän yhteiskuntajärjestelmän seuraus; tilanne, jota ei voida parhaimmillakaan toiveilla muuttaa muuksi, ellei järjestelmää muuteta.

Mutta eivät ainoastaan naiset ole tuotannon palveluksessa, vaan lapsetkin. Nouseva nuoriso, jonka pitäisi olla koulussa, on tehtaissa ja rappeutuu siellä jo ruumiillisestikin siinä määrässä, että sen kautta koko ihmiskunta joutuu kärsimään.

Toisenlaiseen tilanteeseen on päästävä. Tilanteeseen sellaiseen, jossa jokainen yhteiskunnan jäsen on yhteiskunnan palveluksessa, mutta jolloin tuotanto on myöskin yhteiskunnan jokaisen jäsenen tarvetta varten. Ja siihen päästään vain sosialistisen tuotantojärjestelmän avulla.

Hintojen korkeudesta

(True translation filed with the Postmaster at Astoria, Oregon, Oct. 25, 1917, as required by the Act of Congress October 15th, 1917.)

ei kukaan tahtoisi mielellään ottaa syytä niskaansa. Elintarpeitten hintojen säännöstely meillä on ollut päinvastaista kuin muissa sotivissa maissa: muualla on "säännöstelemisellä" ymmärretty korkeimman hinnan määräämistä rajaksi, jonka yli ei rankaisematta saisi mennä; meillä määrätään alin hinta, jota vähemmällä kukaan ei saa tavaraa ostaa. Kuitenkin ilmottaa muonamestari Hoover toimenpiteillään saaneensa aikaan hintojen alenemista — kylläkin käsittämätöntä meille, mistä syystä ne olisivat alentuneet, ja uskomatonta sentähden, ettei kukaan muu kuolevainen ole mitään alenemisen merkkiä huomannut. Päinvastoin kiipeää kaikki yhä vain ylöspäin. Titulus Hoover selittää asian niin, että elintarpeitten tukkukauppahinnat ovat alentuneet, mutta vähittäiskauppiaat eivät ole silti alentaneet hintoja, vaan kiskovat nyt huikeita voittoja. Niitä olisi sentähden ruvettava "yleisen mielipiteen ruoskalla" kuritamaan, koska hän muka ei niille mitään mahda. Kongressin antama valta ulottuu vain tukkuhintojen järjestelyyn, ei vähittäismyyntihintoihin.

Hiis kaikkiakin! Miten se kongressi niin sohlaileekin? Suukapulavaltaa se antoi vaikka kuinka pitkälti, mutta muonatirehtöörin kädet jätti niin sidotuiksi, ettei hän parhaallakaan tahdollaan kykene ollenkaan suojelemaan niitä, jotka kipeimmin tarvitsevat suojelusta — vähittäisostajia, kädestä suuhun elävää työväestöä!

— Osaavat ne herrat pelinsä. Semmoinen liikeasiain tuntija kuin titulus Hoover ei ollenkaan ole tietävinään, että tukkukauppiaat ne ehdottomasti hallitsevat vähittäiskaupan, vieläpä useimmassa tapauksessa sen suoraan omistavat. Jos heidän on pakko alentaa tukkukauppahintoja, voivat he silti pitää vähittäismyyntihinnat entisellään ja pistää samat voitot sieltä kautta taskuunsa kuin ennenkin. Jos taas tulisi pakko alentaa vähittäismyyntihintoja, niin kyllä niitä heti ilmestyisi hirveän pakottavia syitä koorttaa tukkuhinnat niin korkeiksi ettei vähittäiskauppahintoja mitenkään kannata alentaa. Jos elintarpeitten säännöstelyvalta siis ei ulotu vähittäiskauppaan, ei se todista mitään muuta kuin sitä, ettei koko touhulla ole totta tarkotettukaan, vaan tahallaan jätetty takaportti, josta keinottelijat pääsevät pujahtamaan. Jos jotkut keinottelijoista eivät olisi tuota läpeä huomanneet, on titulus Hooverin "varotus" omansa opastamaan typerimmätkin tuolle takaportille.

Kunnallisomistusoikeus kannattaa

Vaikkapa ei kunnallisen omistusoikeuden kautta kyetäkään vapauttamaan työväestöä kapitalismin riistännältä, niin sittenkin tulisi pyrkiä kaikin voimin siihen sillä yksityiskapitalismin valtaa sillä heikennetään tuntuvasti, samalla kun työväestö saa siitä käsiinsä aseen taistelussaan vapautumisekseen.

Kunnallinen omistusoikeus varaa erittäin kunnollisen aseen yksityiskapitalismin valtaa vastaan, edellyttäen että kunnallishallitukset ovat siinä määrässä työväestön kontrollin alla, etteivät kunnallisesti omistetut laitokset joudu kapitalistien aseiksi työväestöä vastaan, tai ainakin kapitalistien voittojen kartuttamiseksi, kuten nykyisin on enimmältään laita.

Osoitteeksi siitä, miten kunnallinen omistusoikeus tuottaa tyydyttäviä tuloksia, olkoon lainattu seuraava San Francisco Star lehden selostus sikäläisestä kunnallisen raitiotien liikkeestä:

Samalla kun "vesilastissa" oleva United Railroads yhtiö puhuu köyhyydestä, perustellen sillä kieltäytymistään työläistensä kohtuullisista vaatimuksista, osottavat kunnallisen raitiotien tulot voittoja, vaikka se maksaa juuri saman palkkataksan, jota yksityiseltä yhtiöltäkin vaaditaan. Se ei ole seurauksena ainoastaan siitä, että kunallinen raitiotielaitos ei ole liikapääoman rasittama, vaan, kuten juuri julaistut numerot osottavat, myöskin siitä, että sitä hoidetaan kunnollisemmin; sen liikennekustannukset ovat halvemmat, ollen ne 1,063 vaunu-mailille yksityisen yhtiön 1.745 vastaan.

Kesäkuun 30 p:nä päättyneen tilivuoden kuluessa olivat sen nettovoitot 42,855; edellisen vuoden ajalla ne olivat 74,767 dollaria, johtuen erotus mailmannäyttelyn sulkemisen aiheuttamasta liikenteen vähenemisestä ja Union-kadun linjan pienistä sisääntuloista seurauksena siitä että Presidiossa oli vain vähempi määrä sotilaita, joten se rataosa osotti tappiota ensimäisen kerran senjälkeen kuin se tuli kaupungin haltuun.

Useain tekijäin vaikutuksesta näyttää tuleva vuosi olevan erittäin hyvä kunnalliselle raitiotielle. Nyt jo on alku kunnollinen, sillä United Railroads yhtiön kurjan palveluksen ja raitiotielakkolaisten sen johdosta yleisöltä saaman myötätuntoisuuden vaikutuksesta on liike kunnallisilla radoilla kasvanut tavattomasti: sisääntulot elokuulla olivat 228,648 dollaria, ollen se vain kahdeksan tuhatta dollaria vähempi kuin korkein kuukausittainen tulo liikkeen historiassa, elokuulla 1915, jolloin mailmannäyttely oli vilkkaimmillaan.

Liike uudella Church-kadun linjalla on vilkas ja kun liikenne Twin Peaks tunnelin kautta avautuu koko Market-kadulle, paranee palvelus ja koko kunnallisen raitiotieliikkeen merkitys kasvaa. Suurempien sotilasjoukkojen majottaminen Presidioon on tehnyt Union kadun linjan jälleen tarpeelliseksi ja voittoa tuottavaksi.

Kaiken kaikkiaan, kunnallinen raitiotieliike on varsin varakas. Sen vararahastoissa on 1,124,951 dollaria, kuoletusrahastossa 547,643 dollarin arvosta bondeja ja 267,602 dollaria rahaa sekä sijoitusrahastossa 200,000 dollaria, edustaen loppua bondien korot ja tapaturmavakuutuksen varalle asetetut varat. Sen velkoja maksetaan nykyisin 100,000 dollaria vuodessa ja vuoden 1919 jälkeen 200,000 dollaria.

Kokonaistulot matkustajaliikenteestä sen jälkeen kuin ensimäinen rataosa Geary-kadulla avattiin liikenteelle joulukuulla 1912, ovat olleet tämän vuoden kesäkuun loppuun saakka 6,093,457 dollaria. Liikennekustannukset samalta ajalta olivat 3,522,516 dollaria. Velkojen korot 800,000 dollaria, ja kuoletuslainojen lunastukset 303,000 dollaria. Samalla ajalla siirrettiin kunallisen raitiotielaitoksen rahastosta kaupungin supervisorien käytettäväksi Stockton-, Union- ja Church-kadun, sekä Twin Peak tunnelin radoille ja muihin tarkotuksiin 356,761 dollaria. Ellei kunnallisraitiotien linjoja laajennettaisi jo käynnissä olevien tuloilla, olisi sen vararahasto nykyisin paljon suurempi.

Kesäkuun 30 p:nä tänä vuonna päättyneen tilivuoden kuluessa olivat liikkeen tulot matkustajien kuljetuksesta 1,470,706 dollaria ja ilmotuksista 19,358 dollaria. Liikekustannukset olivat 951,504 dollaria, joten puhtaaksi tuloksi jäi 538,560 dollaria. Siitä summasta asetettiin kuoletusrahastoon 264,727 dollaria ja palveluskunnan vakuutukseen 17,031 dollaria. Puhtaat liiketulot olivat siis 256,801 dollaria, tai vähän päälle sen mitä menee vuotuisiin korkoihin, joka on 255,054 dollaria. Mutta liikkeen hyväksi on sen lisäksi vielä laskettava 22,108 dollaria omistamistaan bondeista ja 19,000 dollaria Church-kadun linjaan kiinnittämästään pääomasta, joten vuoden puhdas voitto oli 42,855 dollaria.

Saatetaan väittää, että San Franciscon palkkatyöväestö ei ole hyötynyt juuri mitään siitä, että kunnallishallitus omistaa raitiotien. Mahdollisesti ei se ole suuresti hyötynyt, mutta kieltää ei liioin voida, että jos kunnallinen raitiotie olisi ainoa raitiotie siellä, niin nykyinen verinen ja pitkä lakkokin olisi vältetty. Kunnallisen tien palveluksessa maksetaan näet miehille se mitä lakkolaisetkin vaativat.

Edelleen voitaisi palvelusta paljon parantaa, jos omaisuutta hoidettaisi yksinomaan kunnallista tarvetta varten. Kun liike tulee muutamassa vuodessa velattomaksi, voidaan silloin alentaa kyytimaksut, ja se tuntuu jo jossakin. Ja jos muutkin laitokset olisivat saman tarpeen takia käynnissä, niin suhteet muuttuisivat suuresti. Kunnallisen omistusoikeuden avulla ei päästä kapitalismin herruudesta, mutta sillä voidaan jo osottaa aivan havainnollisesti, miten sosialistinen yhteiskuntajärjestys olisi monta vertaa edullisempi kapitalistista.

MAILMANKATSOMUKSIA

SAKSAN NAISELLINEN LUONNE AIHEUTTI SODAN.

Kiinalaisen käsitys asiasta.

"Olin Berliinissä silloin, kun Saksan kansleri piti valtiopäivillä kuuluisan puheensa, jossa hän myönsi Saksan tehneen väärin hyökätessään Belgiaan, mutta puolusti tätä tekoa sillä, että se oli välttämätön, ja lopuksi lausui uhmaavasti: 'Meidän täytyy murtautua matkamme perille!'

"Juuri sillä tavoin alkuperäisen luonteenomaisella kannalla oleva nainen aina antaa itselleen anteeksi sen, että on rikkonut jotakuta hänelle epämukavaa lakia, ja ollen mitä syvimmin säälivinään niitä, joille on tehnyt vääryyttä, menee äärimmäisen pitkälle vääjäämättömässä rikollisuudessa. 'Meidän täytyy murtautua matkamme perille!'

"Kun kanslerin puhe julkaistiin lehdissä, koko Berliini värähteli säälistä Belgiaa kohtaan ja hurjasti hurrasi preussilaisille sotilaille niitten lähtiessä viimeistelemään tuon onnettoman maan hävitystä.

"Tässä kiihkojen pyörteessä Saksan sielu pudisti kaikki korut yltään ja tuijotti taivaanrannalle, vuodattaen kyyneleitä silmistään ja syösten liekejä suustaan. Näin siinä naisen kasvot. Medusan kasvot!

"Milloin naiselle soveltuu jotakuta lakia noudattaa tai jossakin sopimuksessa pysyä, kukaan ei ole tarkempi kuin hän pysymään siten määrätyissä velvollisuuksissa eikä kauhistuneempi kuin hän nähdessään toisten niitä rikkovan. Mutta milloin naiselle soveltuu rikkoa tällaisia lakeja, hän heti huomaa, että nuo lait ja velvotukset ovat vain ihanteita, joita puuttuvaisen ihmisluonnon on mahdoton täydellisesti noudattaa. Aina hän silloin kauhistuu, jos hänet rikoksestaan vaaditaan tilille, eikä hän koskaan jätä soimauksilla valelematta eikä syyttämättä tekopyhyydestä niitä, jotka rohkenevat häntä moittia.

"Heti kun Saksa näki edulliseksi rikkoa sopimuksen, se ei silmänräpäystäkään epäröinyt pettäessään luottamusta. Englanti vaati sen tilille, ja hetken aikaa Saksa oli mykkänä hämmästyksestä. Päästyään taas ääneen, syyti se tulvanaan soimauksia. 'Mitä?', sanoi kansleri, 'yhden paperipalanko takia te ryhdytte sotaan meitä vastaan?' Ja koko Saksa kirkui herjaussanoja, rukoillen kaikkivaltiasta jumalaa vihaamaan ja kurittamaan englantilaisia niiden kavaluudesta ja kirotusta tekopyhyydestä.

"Saksan kansan naisellinen sielu ei voinut käsittää tekemänsä rikoksen luonnetta; ei voinut käsittää tehneensä muuta kuin anteeksiannettavan virheen. Sehän oli menetellyt vain samalla tavalla kuin nainen aina menettelee kohdatessaan vaikeuksia.

"Ja aivan samoin kuin nainen aina tuntee kärsivänsä vääryyttä, jos mies uhkaa häntä rangaista — olipa hän tehnyt mitä tahansa rangaistavaa — niin myös Saksan naisellinen sielu tunsi olevansa loukattu ja säikähti, kun miehinen Englanti uhkasi sitä ryhtyä kurittamaan."

— Tämän ihmeellisen filosofian kirjoittaja tietysti ei ole europpalainen eikä amerikalainen, vaan kiinalainen oppinut ja matkustelija Kung Yuan Kusuh, jonka vasta ilmestynyt teos "Idän Tuomio" arvostelee asioita perin omintakeiselta, itämaisen rauhalliselta, mutta samalla omituisen loogilliselta kannalta. Joka tapauksessa tämän kiinalaisen kanta tavallaan antaa tukea ilkeälle ranskalaiselle sananparrelle, jonka mukaan kaikessa häjyydessä auringon alla on nainen pohjalla.

"VAARALLISEKSI PATRIOOTIKSI"

alkavat tämänkin maan porvarilehdet moittia Maksim Gorki'a, koska hänen Pravda-lehdessään yhä kiihkeämmin ja kiihkeämmin vaaditaan rauhaa. Porvarit ovat helisemässä nykyisten kirjailijanerojen kanssa. Ainoat lukemisen arvoiset kirjailijat mitä nykyaikana missään maassa on, ovat sosialisteja, yksi toistaan pahempia. Ne muutamat, jotka ennen sotaa vielä jonkun verran horjuivat, ovat milt'ei poikkeuksetta asettuneet yhä puhtaammalle sosialistiselle kannalle — siis tätä nykyä, luonnollisesti, vaatimaan mitä pikaisinta rauhaa. Keitä porvarillisella kannalla olevia kirjailijoita tahi sitä mielipidettä teeskenteleviä vielä on, taikka enää tällä vuosisadalla on ollut, ne enimmäkseen ovat niin viheliäisiä tuhruksia, ettei edes porvarillinen yleisö viitsi heidän "teoksiaan" — s. o. heidän kyvyttömyytensä ja rahanalaisuutensa todisteita — lukea.

Köyhälistön pohjamudasta noussut kirjailijanero sellainen kuin Maksim Gorki ei ole ollut porvarien rahoilla ostettavissa, ei heidän imarruksellaan lumottavissa eikä heidän paheksumisillaan pelotettavissa siitä ainoalta tieltä, minkä hän, yhdessä köyhälistömiljoonien kanssa, näkee vievän työväenluokan vapautukselle perustuvaan yhteiskunta-uudistukseen.

Gorki on tehnyt elämässään monta kolttosta häntä taiteilijana ihaileville porvarillisille kaunosieluille. Kerronpa yhden sellaisen.

Suomen suurlakon aikana Gorki kävi Helsingissä. Asui Seurahuoneella, niinkuin ainakin herrasmies. Porvarit saivat vihiä, että sellainen suuruus siellä Seurahuoneella nyt majailli, ja ainaisessa persoonapalveluksinnossaan puuhasivat hänelle suuremmoista kunnianosotusta. Eräänä kauniina kesäiltana oli Seurahuoneen edustalla oleva avara tori täynnä Helsingin täys'- ja puolivillaista porvaristoa. Laulaa höröttelivät isänmaallisia lauluja molemmilla "kotimaisilla" kielillä, tunnollisen tasapuolisesti, ja nuhteettomalla hartaudella. Kaikkein silmät vartioitsivat Seurahuoneen palkonkia, jolta yleisö aina oli tottunut kuulemaan meikäläisille rannoille eksyneiden mailman merkkimiesten puhuvan.

Vihdoin ilmestyy sinne palkongille Gorkin kömpelön-kulmikas vartalo, näkyvät selvästi hänen kömpelönkulmikkaat kasvonsa. Haudan hiljaisuus vallitsee. Odotetaan jännityksellä, mitä hän sanoo — moni tosin ihmetellen, ettei hänen mukanaan näkynyt tulkkia, sillä tiesihän jokainen, että hän ei osannut kumpaakaan Suomen "kotimaisista" kielistä, ja jos hän venäjäksi aikoo puhua, niin vaatisi toki alkeellisinkin kohteliaisuus kääntämään sen edes jommallekummalle kotimaiselle kielelle.

Paljain päin astuu Gorki palkongin reunalle ja hattuaan heiluttaen huutaa niin kovaa kuin ontolla äänellään suinkin jaksaa — sanat:

"Eläköön soomalainen töömees — eläkön!"

Miten lie, pahuus, saanut nuo "suomalaiset" sanat päähänsä pantätyksi. Heikonlaisesti hänen esittämäänsä eläköön-huutoon tällä kertaa yhdyttiin, sillä suomalaista työväkeä oli vähän siinä lähettyvillä. Mutta pitempiä ja happamampia naamoja saa harvoin ihailla kuin mitä silloin näki Helsingin hienostolla.

SOSIALISMIN VOITTOKULKU LAPISSA.

Lapista kirjotetaan: Sosialismi on löytänyt jo tiensä Lapin perimmäisille pohjukoille asti ja voitokkaasti valloittaa maaperää raatajajoukkojen keskuudessa, huolimatta pimityssumusta jota porvariston taholta on tännekin kaikin keinoin koetettu kylvää.

Äskettäin on tehty taas yksi uusi työväentalo Sodankylän kirkolta ylöspäin, Inarin maantienvarrella sijaitsevaan Sattosen kylään. Perimmäiseen Lappiin, Inarin kirkonkylään puuhataan myös parhaallaan sosialismin temppeliä — työväentaloa — ja pian nostaa jo tälläkin sosialismin etuvartijajoukko punaisen lipun liehumaan oman talon harjalle, pimeyden yöstä saavutetun voiton merkiksi. Inarin Kyrön kylässä Kittiläsä samoin on tänä kesänä saatu työväenyhdistykselle oma talo.

Siis eteenpäin lujan järjestymisen tielle on Lapinkin raataioukko yhdessä muun Suomen työväenluokan kanssa lähtenyt. — Sos.

Pääasia.

Katsoja (näytelmäseuran johtajalle): "Tehän näyttelitte 'Wallensteinin kuoleman' niin lyhennettynä, että tuskin saattoi tuntea koko kappaletta."

Johtaja: "Mitäpäs siitä? Henki siitä lähti silläkin lailla."

ETELÄ-SAKSALAISTA LEVOLLISUUTTA

kuvaavana ilmiönä mainitaan usein rajakreivi Kasimir von Bayreuth. V. 1525 suurten talonpoikaiskapinain aikana täytyi hänenkin kaikessa paksuudessaan lähteä sotaan talonpoikia vastaan, niin vastahakoista kuin se hänestä olikin. Eräänä iltana olivat hänen joukkonsa juuri saamaisillaan emäin talonpoikien armeijaosaston vangiksi, kun kreivi yht'äkkiä käski lopettaa takaa-ajon, selittäen: "Nyt on illallisen aika, ja minä tahdon edes ruokarauhan". — Toisen kerran ajutantti herätti hänet yöllä, ilmoittaen: "Vihollinen on liikkeessä!". Kreivi vastasi: "Mene ja sano niille rakkareille, että minä myös olen ollut liikkeessä" — ja kääntyi toiselle kyljelleen.

Naisten kanta.

Mies: "Kultalahti on tosiaan hyvissä varoissa oleva mies."

Vaimo: "Mutta niin viheliäinen saituri, oikea visukinttu."

Mies: "Ei pidä miestä vaatteistaan arvostella."

Vaimo: "Eipä ei — vaan hänen vaimonsa vaatteista."

Ei luottanut lääkäreihin.

Ystävä: "Miksi sinä vaimo-vainajaliesi ensin haetit papin ja sitte vasta lääkärin?"

Leski: "Muutoin olisi voinut olla myöhä hakea pappia ensinkään."

Järjestömme asioita

TOVERITAR SANNA KANNASTO PUHUU WYOMINGISSA JA COLORADOSSA

seuraavasti:

Reliance, Wyo., lokak. 31 ja sitä seuraavina päivinä.

Superior, Wyo., marrask. 6 ja sitä seuraavina päivinä.

Hanna, Wyo., marrask. 13 ja sitä seuraavina päivinä.

Leadville, Colo., marrask. 22 ja sitä seuraavina päivinä.

WASHINGTONIN SUOMALAISEN VALTIOKOMITEAN TILIKERTOMUS

heinä-, elo- ja syyskuulta v. 1917.

TULOT:

Heinäk. 1.—Jäännös edelliseltä tilikaudelta	275.11
Heinäk. 7.—Verotuksia kesäkuulla:	
Aberdeen	3.00
Mt. Solo	2.25
New Castle	1.50
	6.75
Elok. 6.—Verotuksia heinäkuulla:	
Aberdeen	2.50
Wilkeson	1.25
Pearson	2.50
Aberdeen	2.00
Mt. Solo	2.75
	11.00
Elok. 14.—L.p. komitealta avustusta Wash. agit. kassaan..	150.00
Syysk. 4.—Verotukset elokuulta:	
Winlock	2.00
Black Diamond	1.00
Woodland	4.00
Hoquiam	5.00
Wilkeson	1.25
Deep River	1.25
Tacoma	2.00
Raymond	5.00
Black Diamond	2.00
Everett	1.00
	24.50
Syysk. 18.—Seattlen kesäjuhlakomitealta A.ª Pakkalan k:tta	165.00
Syysk. 18.—Komitean kassaan langennut asiamiespalkkio L. Leinon matkoillaan myymistä kirjoista ja lehtitilauksista..	64.48
Syysk. 30.—Yhteensä	696.84

MENOT:

Heinäk. 2.—John Miettiselle kyytirahoja	.40
Heinäk. 2.—Samoin Theo. Hannukselalle	.40
Elok. 8.—Armas Rantalaiselle postikuluja kesäjuhla-asioissa	1.19
Elok. 31.—Leo Leinolle:	
Palkkaa 64 päivältä, a $3.75,	240.00
Kyyteihin samalla ajalla....	84.30
Huoneiden vuokraan	9.20
Postirahoja	.50
	334.05
Syysk. 18.—300 kpl. raporttikortteja Toverista	5.75
Syysk. 30.—Palkka kirjurille ..	5.00
Yhteensä	346.79
Jäännös seuraavalle tilikaud.	350.05
Yhteensä	$696.84

Aberdeen, Wash., lokakuulla 1917.
SIMON ARRA,
(v.k. kirjuri-rahastonhoitaja.)

Ylläolevat tilit olemme tarkastaneet lokakuun 1 päivään 1917 ja havainneet ne kuittien kanssa yhtäpitäviksi.

Aberdeen, Wash., lokak. 21 p. 1917.
Adam Pääkkönen, Theo. Hannuksela.

ON KUTEN TULEEKIN OLLA.

Toverin ensimäisissä yhtiökokouksissa oli aina keskustelua siitä, eikö olisi mahdollista saada Toveriin myöskin englanninkielistä sisältöä. Mutta sellainen osottautui aina mahdottomaksi. Nyt se sitä on. On kuten tuleekin olla, mutta voidakseen se sitä olla jatkuvasti, tulisi kaikkialla ryhtyä levittämään Toveria myös toiskielisen väestön keskuuteen; muutoin lehtemme edelleen julkaiseminen kaksikielisenä ei liene mahdollinen.

Että Toverista nyt pidetään, ainakin maanviljelysseuduilla, olen tullut kuulemaan liikkuessani heidän keskuudessaan. He saavat nim. samalla lapsilleen, nuorelle väelleen, sosialistista lukemista ja siksi he etenkin ovat nyt mielissään. Mutta kuulkaas te farmari-toverit! Voidaksenne saada edelleen Toveri kaksikielisena, on saatava tilaajia. Te voitte tehdä osanne tässä. Hankkikaa, jos ei pitempiä niin kuun tai kauden tilauksia naapureiltanne, joissa luetaan maankieltä, ja ellette saa heitä itseään tilaamaan, niin tilatkaa aluksi lukuhaluisimmalle joku kuukausi omillanne. Siten voitte tehdä sosialistista valistustyötä, jota nyt jos koskaan on tehtävä jokaisen jolle puolueemme pyrkimys ja päämäärä on jo siinäkin määrin selvillä, etta tiaa ja lukee oman luokkamme omaa lehteä, Toveria. Jokaisen lehtemme numeron yhdessä kulmassa näkyy olevan valmis tilauskaavake, sen kun vaan täyttää ja panee tulemaan. — Leo Leino.

PALVELIJATARTEN JARJESTYMINEN

Kaikilla ammattialoilla, niin miehille, kuin naisillekin, on järjestyminen välttamaton nykyajan vaatimus, melkempa elinento. Miesten ammateissa ovat metsätyöläiset ja lapionkäyttäjät, monista luonnollisista eri syistä, olleet kaumman aikaa hajallaan ja juuri siksi onkin heidan palkkausa ja olosuhteensa kaikkia muita työlaisia matalammalla. Samasta syystä ovat heidan työlakkonsa ja ponnistuksensa parempaan päin aina loppuneet häviöön.

Naisten toimialoilla ovat kotipalvelijattaret, ainakin palkan suhteen, viimemainittujen tasolla, ja aivan samasta syystä. Naisten tulisi siis ottaa varoittavaa esimerkkiä miesten kohtalosta ja ennättää järjestymään viipymättä. On aivan turhaa ajatella, että kysyntä ja tarjonta enää nykyajalla yksmään riittäisi määräämään palkkasuhteita, syystä, että kapitaali voi kysyntää ja tarjontaa keinotekoisesti käsitellä mielensä mukaan. Järjestäyminen on tuolle keinottelulle ainoa vastavoima ja sitävarten enimmäkseen alkunsa saanutkin. On myöskin kohtuutonta aina odottaa, että joku toinen ottaisi asiakseen minun velvollisuuteni ja tulisi tänne minua ja meitä järjestämään, paimentamaan yhteen laumaan. Jokaisen, joka käsittää yhteistoiminnan tärkeyden, oma yksityinen velvollisuus on ryhtyä heti itse puolestaan toimeen järjestön ja yhtiön kokoonsaamiseksi.

Yksinäisiä yrityksiä palvelijatarten järjestymiseksi on jo jossain paikoin ehkä tehtykin, ja paljon heistä tietysti kuuluu jäseninä sosialistiosastoihin, mutta mitään laajempaa yhteistä liikuntoa ammattialalla ei ole vielä näkynyt. On suotta pelätä isäntäväen vastustusta, sillä se on aivan voimaton yhteisliikkeen edessä ja todellisesti hekin omassatunnossaan tietävät yhteenliittymisen olevan nykyajan kehityskulun luonnollisen seurauksen ja oikeinajattelevat pikemmin kuninoittaisivat, kuin vastustaisivat palvelijatartensa heräämistä.

Vielä tärkeämpi kuin palkka, on sekä henkiselle että ruumiilliselle virkistykselle työpäivän pituus, joka harvoja poikkeuksia lukuunottamatta, vie voiton tukkikämpiltäkin. Ja tämä tapahtuu kaupunkipaikoissa, joissa on kyllältä virkistystilaisuuksia. Huomaamalla naisten muita ammattialoja ja kuinka niissä on viimeaikoina työpäivää karsittu lyhemmäksi, tulisivat palvelijattaretkin hoksaamaan, että pääsyynä heidän pitkään päiväänsä on järjestymättömyys.

Nyt kun nainen alkaa yhä enemmän, yhtähyvin koko mailmassa kuin Yhdysvaltoissakin, saamaan oikeutetun osansa valtiollisessa elämässä, lankeaa hänen luonnolliseksi velvollisuudekseen persoonallisesti tutustua hallintotapoihin, voidakseen edullisesti ottaa osaa politiikkaan. Isommat oikeudet tuovat aina mukanaan isommat velvollisuudetkin.

Kasvava sukupolvi saa nykyaikana alkeisopetuksen itsehallintoon ja yhteistoimintaan ihanneliitoissa y.m. nuorten seuroissa, mutta meidän aikuisten, joilla ei ole ollut sellaisia tilaisuukia, tulisi nyt jälestäpäin ottaa asiasta kiinni ja kehittää itse itseämme. Järjestyneen työväen kokous on tuohon erittäin soveltuva koulu. — Järjestymisestä koituu siis, suuren aineellisen voiton ohella, vielä henkinenkin hyöty.

Jos joskus aikain ollessa sattuisi työläisille täytymys suurlakkoon, eivätköhän silloin kaikki järjestymättömät mahtaisi tuntea itseään pettureiksi ja katua, etteivät aikoinaan valmistauneet kykenevämmiksi auttajiksi yhteisessä taistelussa?

J. A. A.